

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Török Tamás ügyvéd által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Lajer Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh Csaba ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű és a felszámoló (felszámoló címe, ügyintéző: ... jogtanácsos) által képviselt **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperes ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt a Fővárosi Törvényszéken indult perében az elsőfokú bíróság által 2016. június 14. napján meghozott 25.P.20.916/2016/9. számú ítélet ellen a felperes részéről 10. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 952.500 (kilencszázötvenkétezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az I. rendű alperes mint hitelező és a II. rendű alperes mint adós között 2008. július 14. napján 35196 számon megkötött hitel-, továbbá a felperes mint kezes és az I. rendű alperes mint hitelező között ugyancsak 2008. július 14-én megkötött készfizető kezesi szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Az érvénytelenség okaként a hitelszerződés kapcsán az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 217. § (1) bekezdésére, további érvénytelenségi okként annak jóerkölsbe ütközésére [Ptk. 200. § (2) bekezdés] hivatkozott, amelyből következően járulékos jellege folytán a kezesi szerződés is érvénytelen.

Előadta, hogy a támadott szerződéseket az I. rendű alperes munkavállalói e minőségükből következően szervezeti és nem ügyleti képviselőként írták alá. A képviseleti jog hiánya utólagos jóváhagyással nem orvosolható.

A hitelszerződés - annak rövid futamidejére és a benne szereplő egyoldalú módosításra lehetőséget adó, valamint többletköltség fizetési kötelezettséget keletkeztető szerződési feltételekre figyelemmel - a jóerkölsbe ütközik.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes vitatta, hogy a II. rendű alperessel kötött hitelszerződés vonatkozásában fennállnának a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek. Álláspontja szerint erre a szerződésre a Ptk. 239/A. §-a nem alkalmazható. Miután a kezesi szerződés érvénytelenségét a felperes kizárólag annak

járolékos jellege miatt, a hitelszerződés érvénytelenségére alapozva állította, ezt a keresetet is el kell utasítani.

Tagadta, hogy a Ptk. 217. § (1) bekezdése szerinti semmisség a felperes által felhozott ténybeli alapon megállapítható lenne, egyben állította, hogy a szerződéseket az I. rendű alperes képviselőjében aláíró személyek az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 47. § (2) bekezdése alapján képviselték az I. rendű alperest és képviselői jogukat az ellenkérelemhez csatolt meghatalmazás igazolja. Egyébként a hitelmegállapodás a Ptk. 221. § (1) bekezdése szerint ráutaló magatartással, illetve az ellenkérelemben foglalt kifejezett utólagos jóváhagyással is létrejött.

Álláspontja szerint a felperes a jóerkölcsbe ütközés körében tartalma szerint általa tisztességtelennek tartott feltételeket támad, de a Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdése szerinti egy éves határidőn túl.

Az adott finanszírozási forma nem ütközhet a jóerkölcsbe.

A II. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte, hivatkozva arra, hogy a hitelszerződés a II. rendű alperes érdekeit volt hivatva kielégíteni, nem a felperesét, amelyre alkalmas is volt. Az alperesek közti szerződés bevett finanszírozási forma.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára 1.095.000 forint, a II. rendű alperes javára 1.000.000 forint perköltség, az államnak pedig külön felhívásra 1.500.000 forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

Döntését azzal indokolta, hogy bár a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában foglalt feltételei adott esetben - a Ptk. 273. § (1) bekezdésére és arra is figyelemmel, hogy a kezesség járulékos jellegéből következően érvénytelen szerződés kezési szerződéssel nem biztosítható - fennállnak, de a hitelszerződés semmissége egyik, a felperes által felhozott okból sem állapítható meg.

A Hpt. 210. § (1) bekezdés szerinti írásbeli alak a hitelszerződés vonatkozásában teljesült, annak aláírói teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező személyek, tehát az I. rendű alperes képviselői voltak. A munkavállalói minőség feltüntetése ezen nem változtat. A szerződések érvényesen létrejöttek, a Ptk. 217. § (1) bekezdésére való hivatkozás alaptalan.

Az elsőfokú bíróság osztotta az I. rendű alperes álláspontját abban a vonatkozásban, hogy a Ptk. 200. § (2) bekezdésben szabályozott jóerkölcsbe ütköző szerződést eredményező okok nem azonosíthatóak a tisztességtelen szerződési feltételekkel (Ptk. 209. §). Mivel a fogyasztónak nem minősülő II. rendű alperes első teljesítésére 2008. augusztus 15-én került sor, a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése szerinti megtámadással a felperes elkésett.

A Ptk. 200. § (2) bekezdésében foglaltakat a BH 2000. évi 260. sz. eseti döntésben foglalt kritériumok alapján vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által megjelölt tartalmi kifogások (lejárati idő rövidsége, egyoldalú módosítási jog, illetve a díj- és költségelemek szerződési értékhez kötése) nem mutatnak túl a felek szerződéses viszonyán és váltanak ki társadalmilag hátrányos megítélést.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel kérve annak megváltoztatását és a kereset teljesítését.

Fenntartotta a Ptk. 217. § (1) bekezdésével kapcsolatban az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját és hangsúlyozta: a szerződés szövegéből és a megkötésének körülményeiből sem lehet arra következtetni, hogy az I. rendű alperes munkavállalói meghatalmazottként írták volna alá a szerződést, ezt az I. rendű alperes a perben sem bizonyította.

Jelentőséget tulajdonított annak, hogy az I. rendű alperes először az ellenkérelmében hivatkozott arra: a munkavállalói meghatalmazással rendelkeztek.

A jóerkölcsbe ütközés körében azt hangsúlyozta: az általa kifogásolt tartalmú kikötéseket együttesen kell értékelni, és figyelemmel kell lenni arra is, hogy a II. rendű alperes megnövekedett forgalma miatt gazdasági kényszerhelyzetben volt, igényeit csak a „nagy bankok” tudták kielégíteni.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az I. és a II. rendű alperes a hitelszerződést írásban megkötötték és olyan érvénytelenségi ok, amelyet a felperesi fellebbezés levezet, nem létezik. A Ptk. 220. § (1) bekezdése éppen hogy lehetővé tette: az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyen dolgozó banki dolgozó a hitelszerződés megkötésénél képviselhesse a bankot. Álképviselet esetén pedig az álképviselő eljárása a képviselt részére utólag bármikor jóváhagyható.

A felperes által felhozott okok a hitelszerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítását nem teszik - a bírói gyakorlatra figyelemmel sem - lehetővé.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla a döntésével is egyetért, annak indokait - a felperesi fellebbezésben foglalt kiegészítésekre is tekintettel - a következőkkel egészíti ki:

A felperes valójában az alperesek közti hitelszerződés érvénytelenségét [Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pont, 210. § (1) bekezdés, Ptk. 217. § (1) bekezdés] olyan, az I. rendű alperes képviseletével kapcsolatos kifogásokra alapozza, amelyekből - mint ahogyan arra az I. rendű alperes helyesen hivatkozott - a hitelszerződés érvénytelensége még a kifogások alapossága esetén sem következik.

Az álképviselet a szerződés létrejöttének pedig csak akkor akadálya, ha utólagos jóváhagyás, bármely formában - írásban, szóban vagy ráutaló magatartással - nem történik (Ptk. 221. §).

A perbeli esetben az elsőfokú ítélet helyes indokai szerint álképviseletről nem volt szó, hiszen az I. rendű alperes részéről eljáró személyek közjegyző által hitelesített, 2008. április 22-i keltű okiratba foglalt meghatalmazással rendelkeztek. Nincs annak jelentősége, hogy a II. rendű alperes tudott-e a képviselet fajtájáról és - különös tekintettel arra, hogy a képviseleti jog igazolásának kérésére vonatkozó adat fel sem merült - a meghatalmazás létéről, hiszen a képviseleti jog fennállta bizonyított.

Helytállóan minősítette az elsőfokú bíróság a felperes jóerkölcsbe ütközésre alapított keresetét - tartalma szerint - a tisztességtelenség megállapítására irányulónak és a megtámadási idő eltelte miatt elkésztetnek.

A felperes a fellebbezésben azt az álláspontját fejté ki, hogy amennyiben egy szerződés több, különféle tárgyú tisztességtelen feltételt is tartalmaz, ezeket a maguk összességében kell értékelni és arra a következtetésre jutni, hogy az ilyen szerződés az általános elfogadott erkölcsi normákat sérti.

Az ítéltábla ezzel az érveléssel azért nem ért egyet, mert a Ptk. 209/A. §-ából nem lehet olyan megalapozott következtetésre jutni, hogy ebben a körben olyan szerződési feltételekről lenne szó, amelyeket a jogszabály külön nem tilt, ezért a szerződési feltételeket az általános erkölcsi normák alapján lehetne csak minősíteni. A Ptk. ugyanis a szerződési feltétel tisztességtelenségét önálló

érvénytelenségi okként szabályozza, amelyből már önmagában is következnie kell, hogy az ilyen szerződési feltételek negatív általános társadalmi megítélés alá esnek.

A tisztességtelen szerződési feltétel következménye, hogy az alkalmazójával szerződő felet nem köti, a szerződésből kimarad, de ha a szerződés az érintett tisztességtelen feltételek elhagyásával is teljesíthető, a „maradék szerződés” továbbra is köti a feleket. Ezzel a jogkövetkezmennyel ellentétes lenne, ha a szerződési feltételek együttes értékelésével egy másik érvénytelenségi okra és ezáltal egy másfajta jogkövetkezmenyre lehetne áttérni. A tisztességtelen szerződési feltétel intézménye ugyanis éppen azt teszi lehetővé, hogy a szerződésben lévő egyes rendelkezéseknek a jóhiszeműség és a tisztesség elvével összeegyeztethetetlen és egyensúlytalanságra vezető jellege anélkül legyen vizsgálható és megállapítható, hogy az ilyen feltételek érvénytelensége az egész szerződés sorsát is megpecsételné. A tisztességtelen feltételek elhagyását követő szerződési tartalommal szemben alapos kifogás már nem emelhető.

A kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ügyvédi munkadíjból álló, áfát is tartalmazó másodfokú perköltség I. rendű alperesnek való megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj mértékét a másodfokú eljárás munkaigényére és figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alkalmazásával állapította meg. A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett [Pp. 79. § (1) bekezdés].

A feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (3) bekezdése alapján a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Budapest, 2016. november 15.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
bíró

Dr. Magosi Szilvia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: